

כיריעות שלמה מלך שהשלום שלו (כנ"ל בביאור הא' והב'). דהנה כל בחי' עילה ועלול אין העילה רוצה לירד ולהשפיע כאשר עדיין צריך שפע לעצמו תחלה כמו איידי דטריד למבלע לא פליט, שכאשר המשפיע צריך לקבל לעצמו טוב לו יותר לקבל לעצמו מלהשפיע למקבל, וכמו הוי זנב לאריות כו', ומ"ש שהפרה רוצה להניק כו' היינו כאשר אין צריך לקבל שפע לעצמו, כי כבר שלם הוא בעצמו ולא עוד אלא שיש בו בחי' תוס' יותר מכפי הכלי שלו כענין אגברו חמרא אדרדקי כי היכא כו', כמשל חבית המלאה ביותר שאז ישפוך ממנה לחוץ, וכך כל נובלות שפע הוא מיתרון האור שכשמשפיע דוקא וכמ"ש בע"ח שכל זיווג צריך שיומשך תחלה בחי' תוס' מוחין כו', וכמ"כ בנוק' בחי' המקבל יש בתולות שאינן ראויות לכלי קיבול ואין בהם תשוקה לקבל רק כאשר הגיע לפירקה בבחי' תוס' ג"כ והוא ענין הסימנים סימן התחתון והעליון כו' וכמ"ש והנה עתך עת דודים שערך צמח כו'. וזהו שהשלום שלו לחבר את המשפיע והמקבל בשביל היחוד שעוזר למשפיע להיות לו תוס' אור כדי שירצה לירד ולהשפיע למקבל, וכן עוזר למקבל שיהי' בה הכנת כלי הקיבול.

זָהָן שחורה אני בבחי' הגבורות שעושי' לה בחי' בית קיבול להתייחד, ובזה נק' נאווה יותר מבנות ירושלים שהן עלמות שאינן ראויות ליחוד שהם בחי' אותיות הפשוטים (כמו ענין הנה העלמה הרה הנזכר במ"א). וזהו כאהלי קדר להיות בבחי' תוס' אור בתוקף גדול ואח"כ כיריעות שלמה בחי' המקיפים העליונים שמחברים המשפיע אל המקבל ונותנים בהם כח ליחוד וזיווג כו' כנ"ל וד"ל. וכמ"ש במ"א בענין החופה כו', וכמ"ש אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון כו', וכמ"ש בביאורים הראשונים כו' וד"ל.

מלך שהשלום שלו: שמור' פנ"ב, ה. ובכ"מ. כנ"ל בביאור הא' והב': ביאור הא' על ד"ה שחורה, נדפס בלקו"ת שה"ש ז, ב. ובס' מאמרי אדה"ז כתובים ח"ב ע' עג. ביאור הב' נדפס בלקו"ת שם ז, ד. ובס' מאמרי אדה"ז שם ע' נד. וראה בהנסמן עוד בסה"מ תקע"א ע' שיו. וראה במ"מ לעיל בתחילת המאמר. איידי דטריד למיבלע לא פליט: ע"פ חולין קה, ב ופירש"י שם. וראה שם ת, כ. הוי זנב לאריות: אבות פ"ד מט"ו.

ומ"ש שהפרה רוצה להניק: פסחים קיב, א. אגברו חמרא אדרדקי: סנהדרין לה, א: אגברו חמרא אדרדקי כי היכי דלימרו מילתא. וכמ"ש בע"ח שכל זיווג. . תוס' מוחין: ראה ע"ח שער הזיווגים פ"א. ובכ"מ. והנה עתך עת דודים שערך צמח: יחזקאל טז, זח.

וכמ"ש בביאורים הראשונים: נסמן לעיל בסמוך.

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים ושבע

היכל
שלישי

מאמר שחורה אני ונאווה תקע"ב

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)
זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע

יצא לאור בפעם הראשונה

על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וחמש לבריאה
מאה ושלוש שנה להולדת כ"ק אדמו"ר ז"ע ונ"ה שנה לנשיאותו

פתח דבר

לקראת חג השבועות הבעל"ט – הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה „שחורה אני ונאווה בנות ירושלים” משנת תקע"ב, מאת כ"ק אדמו"ר הזקן.

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה, והוא חלק מס' מאמרי אדה"ז תקע"ב, שמכינים עתה לדפוס.

*

לתועלת הלומדנים ומעיינים הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וצינונים – נערכו ע"י הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב.

מערכת „אוצר החסידים”

ר"ח סיון, ה'תשס"ה

מאה ושלוש שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע ונ"ה שנה לנשיאותו ברוקלין, נ. י.

SH'CHOIRO ANI VENOVO BNOS YERUSHOLAYIM—5572

Copyright © 2005 by

“KEHOT” PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

Order Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / Fax 778-4148

www.kehotonline.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

All rights reserved.

Manufactured in the United States of America

נסדר בדפוס „עמפייער פרעסס” ע"י מרדכי ליב בן פיגא ויוסף יצחק בן ברכה
Empire Press, 550 Empire Blvd., • Brooklyn, N.Y. 11225 • (718) 756-1473 / Fax (718) 604-7633

נדפס בדפוס The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237 (718) 628-6700

מאמר שחורה אני ונאווה תקע"ב

טו

וזהו שחורה אני ונאווה יותר מבנות ירושלים דהנה ענין הנאווה הוא רק בהארת פנים אמנם יש ב' מדריגות בזה א' במראה הלובן כבנות ירושלים שהוא בבחי' רמ"ח מ"ע ששרשם בעמר נק' כנ"ל וז"ש יאר ה' פניו אליך כו' שהוא אסתכלותא דא"א בז"א שמקבל ש"ע נהורין כו', והב' הנאווה אשר במראה השחרות [שב"ל"א נק' שווארץ חענאוודיק] שהוא החן אשר יש בשחרות דוקא כמ"ש ויחינך סתם והוא ע"י הל"ת דוקא ששם מקבל בחי' הארת פנים דא"א יותר מע"י מצות עשה בחסדים שהרי נאמר חכמת אדם תאיר פניו דקאי על בחי' א"א דחכ' שבו תאיר פניו והוא דוקא ע"י הארה ממקור החכמה דא"א כמו בחכ' אדם שלמטה שמצהיבין פניו מחמת שמצא שכל חדש מעצם כח המשכיל ע"י בחי' התענוג העצמי שירד בעצם המשכיל ואם לאו לא הי' בכח המשכיל להשכיל שכל חדש כו' וכמ"ש בע"ח דפנימי' אבא בחי' ח"ס הוא פנימי' ע"י בבחי' ג"ר שבו דוקא כו' וכמ"ש במ"א, ולפ"ז בחי' הארת פנים דא"א שע"י ל"ת ששרשם מגיע בחורב דע"י דוקא שלמעלה מחו"ג דע"י שמלובשים בגלגלתא ומוחא סתימאה דא"א כנ"ל יותר גבוה מהארת פנים דא"א שע"י מצות עשה כו' וד"ל, וזהו שחורה אני ע"י מל"ת ונאווה יותר מבנות ירושלים בהגלות נגלות בחי' חורב דע"י ששם שורה בחי' עצמי' אא"ס כו', וז"ש ודלת ראשך כארגמן כו' סומקא גו סומקא כו' שמקבלת מן שערות דז"א שהן שחורות כעורב כנ"ל והוא בחי' תושבע"פ מל' קרינן לה בבחי' דקדוקי סופרים דמל"ת דוקא וכמארז"ל ערבים עלי ד"ס דוקא יותר מיינה של תורה שהוא סוד ה' דגנוז במ"ע וכה"ג וכמ"ש ר"א ב"ע לר"ע כלך מדברותיך אצל נגעים ואהלות כו' הרי הפסיקו מללמוד רזין דאורייתא הגנוזין בכל פרטי מ"ע ללמוד הלכות נגעים ואהלות בהרחקות אשר בדיני הטומאה דס"א כו' מטעם הנ"ל וד"ל.

כאהלי קדר כיריעות שלמה, הנה אהלי קדר הוא משל לענין שחורה אני הנ"ל דכמו ששחרות דאהלי קדר הוא בא מתוקף זריחת השמש במדינות החמין כך שחורה אני לפי ששזפתני השמש כו' שהוא ע"י ל"ת ששרשן בתוקף הגבורה שהוא תוקף ההארה במדריגה עליונה יותר משרש מצות עשה וכמובן מכל הנ"ל בענין שחורות כעורב ששרשו למעלה מעמר נק' מטעם הנ"ל וכמו אהלי קדר שהן בחי' מקיפים כך בחי' הל"ת באים בבחי' מקיף בהעלם בלתי נודע טעם האיסור וההרחקה כו' משא"כ מ"ע הרי נודע סודן בבחי' המשכות כו' וד"ל.

נצבים מט, ד. ו. ש"נ.

ודלת ראשך כארגמן סומקא גו סומקא :
שה"ש ז, ו. ראה זח"ג קמא, ב. רצו, א.
תושבע"פ מל' קרינן לה: תקו"ז בהקדמה

ד"ה פתח אליהו.

וכמארז"ל ערבים עלי ד"ס: ע"ז לה, א
ופירש"י שם.

יאר ה' פניו אליך . . אסתכלותא דא"א בז"א

שמקבל ש"ע נהורין: נשא ו, כה. ראה זח"ג
קכה, ב. קלו, ב. וראה בס' פלח הרמון להר"ה
מפאריטש ע' סכב.

חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ה, א.

כמ"ש בע"ח דפנימי' אבא . . הוא פנימי'
ע"י: פע"ח שער הק"ש פט"ו. וראה לקו"ת

להיות מבחי' פני אר"י להימין בחי' ירידות והתלבשות למטה מטה ביותר והוא שמתלבש גם בחיות הטמאות דסט"א משא"כ פני שור שאינו גבוה כ"כ כו' וכמ"ש למעלה באריכות, וכן יובן דרך זה עוד ממשל נפילת אבן מן הגובה שלפי ערך הגובה כך ירידתה למטה כו' וכמ"ש במ"א וד"ל.

וזהו שמי עם י"ה שס"ה ל"ת שהרי שרש ענין הל"ת עם דקדוקי סופרים הן בבחי' ההעדר והמניעה בלי התלבשות והמשכות למטה בדברים כשרים ומותרין כמו מ"ע בתפילין וציצית וסוכה וכה"ג אלא רק ענינים בדברים האסורים כמו חלב ודם לא תאכלו וכל ל"ת שעיקר ענינה רק במניעת דברים האסורים שבחלק הס"א כו' הרי ירדו הל"ת למטה מטה ביותר מן המ"ע כמו ע"ד דוגמא האר"י שהוא חי' טמאה כו' א"כ ה"ו הוראה גמורה על היות שרש הל"ת במעלה ומדריגה יתירה ע"כ כשנפלה למטה יותר והוא בעניני דברים האסורים דנוגה כו' וד"ל.

ואחכ"ז יובן התירוץ על הסתירה הנ"ל במ"ש כעמר נק' וכתוב קווצותיו תלתלים שחורות כעורב כו' דמשני כאן בא"א וכאן בז"א כו', דהנה מראות שחורות מורה על תוקף הדין כמו עמר נק' הנ"ל שמורה תוקף החסד כו', והענין הוא דהל"ת עם כל פרטי דקדוקי סופרים המחמירין ביותר הן בבחי' תוקף הדין הקשה בבחי' אכזריות שמאל דוחה לדחות ולרחק כו' הנאה כל שהוא מדברים האסורים גם שמץ מנהו עד א' ממאתיים בערלה וס' בבשר וחלב וכה"ג בכל הרחקות וגדרים שעשו בשמירה יתירה כמו גזירות ח"י דבר למגדר מלתא כמו סחור סחור לכרמא כו', כ"ז הוא בחי' תוקף הדין שגזרה ח"ע דוקא עד"מ איש חכם ביותר יודע יותר השמירה הטובה מן דברים המזיקים לנפש כו' משאר החכמים כו' כך מבחי' תכלית ח"ע למעלה משם נמשך שרש הל"ת ודקדוקי סופרים בכמה פרטי המשכות מיוחדות והן בחי' שערות שחורות כעורב דוקא ע"ד הנ"ל בשערות דעמר נק' בבחי' החסדים הרי יש לכל שיערה המשכה מיוחדת שהמה פרטי הלכות שבמ"ע כך יש פרטי הלכות במל"ת בריבוי דקדוקי סופרים במל"ת, וז"ש קווצותיו תלתלים כו' תילי תילים של הלכות לרחק ולא לקרב כו', אך הנה בחי' שערות שחורות כעורב הוא בחי' ז"א דוקא וכדמשני באד"ר כאן בע"י וא"א כאן בז"א כו'. והענין הוא כמבואר למעלה שיש ב' מיני מדות, מדות שבח"ס ומדות שלמטה מחכ' דאצי"ה שהוא בחי' ז"א דהנה ידוע באד"ר דתרי"ג ארחין הוא שמתפלגין בז"א דוקא כמ"ש כל ארחות ה' דוקא והיינו מפני שבמדות שלמטה מן החכמה שם יש התחלקות חו"ג דמ"ע ול"ת ומתפלגין לתרי"ג ארחין רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת ושם נאמר שחורות כעורב על שס"ה ל"ת דוקא, לפי שהדקדוק עפ"י החכמה בהתרחקות יתירות אינו אלא במדות שנמשכים משכל הגלוי כי שם יוכל להיות תוקף הדין בהרחקות יתירות כו' אבל שרשם הוא בבחי' חו"ב דע"י שלמעלה משורש המ"ע דעמר נק' כו' כנ"ל בפ"י שמי עם י"ה כו' וד"ל.

תילי תילים של הלכות: עירובין כא, ב. באד"ר דתרי"ג ארחין . . כל ארחות ה': ובכ"מ. זח"ג קכט, א. קלו, א. תהלים כה, י.

שחורה אני ונאווה בנות ירושלים כו'. הנה בז' של פסח הוא זמן לידת הנשמות כידוע בענין קי"ס והוא מבחי' העיבור ז' חדשים משמע"צ שאז זמן הקליטה כו' ויולדת לז' יולדת למקוטעין כו'.

וביאור ענין הלידה הוא בהקדים ענין אר"כ, דהנה עיקר ההפרש בין האורות וכלים הוא שבחי' הכלים הן מוגבלים במציאותם ואין לחסד שיתוף וחיבור כלל עם הגבורה כמו חסד דרועא ימינא וגבורה דרועא שמאלא הרי בימין רק חסד ובשמאל רק דין* אבל מצד האורות הרי יכול להיות אור החסד בכלי הגבורה ואור הגבורה בכלי החסד כו' כי בחי' האורות הן מבחי' הארת אור המאציל עצמו, שמושלל מכל בחי' מציאות דבר מה, וכידוע דא"ס אחדות פשוט בתכלית, לאו מכל אינון מדות כלל, וע"כ נק' ע"ס בלי מה בלי מהות, כי האורות פשוטים כמו שעצמות א"ס פשוט.

צו טו, ב ואילך. סה"מ תקס"ב ח"ב ע' תח ואילך. תקע"ע ע' פ. שער האמונה לאדהאמ"צ פס"ב (צו, א) ואילך. ס' מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' שפז ואילך. סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקצח (ושם ג"כ ע"פ שחורה אני ונאווה). וראה גם תניא אגה"ק ס"כ (קל, ב). לקוטי שיחות חל"ט ע' 408.

והוא מבחי' העיבור ז' חדשים משמע"צ: בכ"מ מהנ"ל הגירסא, ו' חדשים, וראה בארוכה בהמ"מ בס' מאמרי אדהאמ"צ ויקרא שם.

ויולדת לז' יולדת למקוטעין: ר"ה יא, א. ובכ"מ.

חסד דרועא ימינא: תקו"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.

דין: בכת"י ב: גבורה.

אור החסד בכלי הגבורה: ראה זח"א פז, א ובמק"מ שם. וראה בס' מאמרי אדה"ו ענינים ע' סב, ד"ה, להבין מ"ש בע"ח שער מטי ולא מטי דלפעמים יכול האור להחליף את הכל"י. ובהמ"מ שם מצויין בארוכה. וראה ג"כ ס' מאמרי אדה"ו עה"ח ח"ב ע' תשח. שער היחוד לאדהאמ"צ קלא, א. תו"ח שמות (הוצאת תשס"ג) ח"ב שפט, ב. ובמ"מ שם.

לאו מכל אינון מדות כלל: תקו"ז בהקדמה שם.

ע"ס בלי מה: ס' יצירה פ"א מ"ד.

שחורה אני: מאמר זה הוא הנחת כ"ק אדהאמ"צ, ונדפס כאן ע"פ כמה כת"י מעתיקים. נוסח שני נדפס בס' מאמרי אדה"ו כתובים ח"ב ע' סב [שם בכותרת: "ליל ש"ק פ' וירא ביאור לתורה שחורה אני דשבת נחמו"]. ותוכן קצר של המאמר נמצא גם בלקו"ת שה"ש דף ח, ג ודף י, ג"ד. וראה ד"ה שחורה אני בלקו"ת שם ו, ג ואילך. ס' מאמרי אדהאמ"צ נ"ך ע' רכג ואילך.

המאמר נדפס כאן ע"פ כמה כת"י מעתיקים, ובכת"י אחד הוא מופיע בתור "ביאור שלישי" לד"ה שחורה אני ונאווה שנאמר בש"פ ואתחנן (שבת נחמו) תקע"א. וכ"ה בס' מאמרי אדה"ו כתובים שם. וראה גם סו"ס מאמרי אדה"ו תקע"א ע' שטז-שיו. אך תוכן המאמר הוא גם כענין בפ"ע.

מאמר זה הובא בדרמ"צ להצ"צ קע, א: „ועוד מצאתי ראי' ממש ע"פ שחורה אני ונאווה פ' וירא תקע"ב" [בענין כלים דאצי"ה שהם בגבול ואעפ"כ הם אלקות]. ובאווה"ת בהעלותך ע' שמט ז"ל: „ועמ"ש ע"פ שחורה אני ונאווה ויוטעפסק תקע"ב עשה ול"ת שערות לבנים חסד מ"ע וז"א שחורות ל"ת".

בז' של פסח הוא זמן לידת הנשמות: ראה שער הכוונות להאריז"ל ענין סוכות דרוש ט (יום ט). פ"ע"ח שער הלולב (שכ"ט) סוף פ"ח. משנת חסידים מס' סוכה פ"ב. וראה גם לקו"ת

והענין הוא כי בחי' הכלים הן המגבילים להיות בבחי' מציאות יש ודבר מה כמו חכמה מוחא חסד דרועא כו', הרי חו"ב וחו"ג שבכלים הללו הן בבחי' מציאות דבר מה כי הרי אין החכמה נק' חכמה במציאות חכמה ידיעה רק בהיותה מוגבלת בכלי שלה שנק' מוחא וכן חסד דרועא אין החסד עדיין בבחי' מציאות דבר מה רק בהיותה בדרועא ימינא להשפיע חסד וכה"ג, אבל מצד בחי' האורות עצמן דחו"ב וחו"ג אין אור החכמה והחסד בבחי' מציאות מהות דחכמה וחסד אלא בבחי' אין ממש דאחדות פשוטה כו', ולזה הטעם יוכל להיות אור החסד בכלי הגבורה גם שהכלי דגבורה הוא הפוכה מאחר שאין אור החסד עדיין במציאות חסד ממש רק בבחי' אין ההיולי כו' אין כלי הגבורה הפוכה כלל, ונמצא בחי' אורות עם בחי' הכלים הן ב' הפכים שהאורות הן בבחי' אין דא"ס, והכל"ם הן בבחי' יש בבחי' הסתר האור דא"ס ע"כ הן מגבילים האור אך מ"מ יש קשר וחיבור האורות בכלים והוא ע"פ המשכה מעצמות המאציל וכמ"ש אתה הוא דמייחד לון ומקשר לון כו' וכמ"ש במ"א וד"ל.

והנה ג"כ בבחי' הכלים דע"ס יש ב' מדריגות והוא פנימי' הכלים וחיצוני' הכלים, ונשמות נמשכים מפנימי' הכלים כידוע, וביאור בחי' פנימי' הכלים וחיצוני' הכלים מבואר במ"א אך זהו ג"כ בבחי' עיבור ולידה, דהנשמות שהן בבחי' עיבור הרי אמרו שהעובר ירך אמו הוא כאחד מאיבריה מתאחד עמה, וג"כ אמרו שהולד במעי אמו אוכל ממה שאמו אוכלת כו', אבל אחר שנולד ויצא לאויר העולם הרי הוא נבדל מאמו ונעשה ברי' בפ"ע במציאות אחר בלתי קשור ואחוז באמו כלל כו', והדוגמא מזה יובן ג"כ למעלה שיש ב' מיני נשמות ושניהם מבחי' פנימי' הכלים הא' אותן שבבחי' עיבור במעי אמה עילאה או אימא תתאה שאוכל מה שאמו אוכלת כו' ומתאחד בעצמותה ממש דהיינו כל בחי' הארות והמשכות מאור המאציל שנמשך לבחי' בינה אימא עילאה להיות לה למזון עליון כמו בכל שבת וי"ט שניתוסף אור באימא עילאה ע"י הקרבנות וקידוש והתפילות כידוע והוא מאותו הבירור שנברר ועולה מלמטה למעלה כידוע כמו המזון דלחם הגשמי כו' הרי מבחי' מזון זה שאימא עילאה אוכלת וניזונת היא שאוכל וניזון אותה הנשמה אלקית בהיותה כלולה בבחי' עיבור כו', והן ז' חדשים דמש"ע זמן הקליטה עד ז' של פסח שהוא זמן העיבור דנשמות כידוע, שבזמן העיבור ניזונת הנשמה ממה שאמו אוכלת כו' ומתגדלים בגידול גמור כו' עד ז' של פסח שיוצאות הנשמות

המוגבלים: בכת"י ב: המגבילים.
 אנת הוא דמייחד לון ומקשר לון וכו' וכמ"ש
 במ"א: ראה תו"ח שמות שפט, ב: וכמאמר אנת
 הוא דמייחד לון ומקשר לון וכמ"ש בע"ח
 דמצד האורות יוכל להיות אור החסד בכלי
 הגבורה כו', מפני שהאורות מצד עצמם
 כלולים בעצמות אוא"ס, וזהו דמקשר לון
 ומקשר לון שאמר ב' דברים קשר ויחוד כו'.

וראה שערי אורה עא, א. ועד"ז בכ"מ.
 ונשמות נמשכים מפנימי' הכלים כידוע:
 ראה לקו"ת דברים כו, ג ואילך. שם דרושים
 ליוהכ"פ ע, ג. לקו"ת שה"ש שם ז, ג, ח, ג.
 שהעובר ירך אמו הוא: יבמות עח, א.
 ובכ"מ.
 שהולד במעי אמו אוכל ממה שאמו אוכלת:
 נדה ל, ב.

אך הנה יש בזה הפרש בין מ"ע למל"ת דהנה ידוע מארז"ל במצות עשה שהן רמ"ח מפני שזכרי עם ו"ה רמ"ח ושמי עם י"ה שס"ה ל"ת, הרי ל"ת שרשן ב"יה שהוא בחי' חו"ב עד רום המעלות כידוע, ומ"ע שרשן בו"ה שהוא בחי' המדות והמעשה בלבד, ולפ"ז הרי שרש המ"ע רק בבחי' המדות שבכל פרצוף כמו בבחי' המדות שבח"ס דא"א עד בחי' המדות דחו"ג דע"י שבגלגלתא ומוחא סתימאה כו' וזהו בחי' שער רישי' כעמר נק' כו' כנ"ל, וטעם הלבנת* שער הוא לפי שהמ"ע שרשם בבחי' החסדים שהוא בחי' גילוי ירידת אא"ס מלמעלה למטה דוקא כמו כל ענין מ"ע שהוא רק בחי' המשכות אלקות למטה בציצית המשכות ל"ב ג"ח ובתפילין המשכות ד' מוחין ובצדקה המשכות בחי' חסד ובמצות ת"ת המשכות אא"ס בחכמה כו' וכה"ג בכל מ"ע, וגם במצות הקרבנות וכה"ג שהן בחי' העלאת מ"מ שורה בהן בחי' רצון העליון שרוצה בהעלאת זו כו', ואינו רוצה באופן אחר כמו תפילין וציצית פסולין וסוכה פסולה שא"א להיות בהן המשכות אלקות ה"ז רק בחי' גבורה שבחסד כו', וז"ש כעמר נק' כל שערך הוא בחי' המשכה מיוחדת לכל מ"ע כו', וכ"א לון מצד בחי' החסד והן כל הלכות שבמ"ע שיש לה שערך מיוחדת כו' כמ"ש הליכות עולם לו כו' וד"ל.

אבל כ"ז בחי' צומח דמדות בלבד אבל שרש ל"ת ב"יה היינו בבחי' חו"ב* דע"י שמתנשא מימות עולם המתלבשים בגלגלתא ומוחא סתימאה כו', והענין הוא כי שרש הל"ת ובפרט דקדוקי סופרים המחמירין ועושיין סייגיין וגדרים בהתרחקות יתירה כמו במאכלות אסורות כמו חלב ודם מלבד איסור הל"ת עצמה הן הנה למעלה מבחי' המדות שאינם רק בחי' החסדים כו' כנ"ל וה"ז ההעדר והמניעה בהרחקה יתירה בלתי התלבשות למטה בבחי' גילוי זה מורה על היות הדבר במעלה ומדריגה יתירה ע"כ לא יוכל לבוא למטה בהתלבשות והמשכות גילוי אלקות כמו מ"ע כו' וכמ"ש במ"א בענין לאו שקודם להן כו' והיינו בבחי' חו"ב דע"י שמתנשא מימות עולם שמתלבשים בתו"מ דמ"ע כי זהו הכלל שכל הגבוה גבוה יותר ויתר יוכל לבוא למטה ביותר וכל שאינו גבוה כ"כ נעלה לא יוכל לבוא למטה מטה כ"כ, וראי' לדבר זה מ"ש באוה"ח בטעם הענין מה שהאר"י הוא חי' טמאה אע"פ שבמרכבה העליונה פני אר"י להימין ופני שור להשמאל כו' אך מפני ששרש פני האר"י גבוה יותר משרש פני השור כו' ע"כ בירידת אור שפע מהן למטה מטה יוכל

זכורי עם ו"ה רמ"ח: תקו"ז בהקדמה ד, ב.
 ה, א. וראה לקו"ת פקודי ג, ב ואילך. ובהמ"מ
 בס' מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ע' תיב וע'
 תריח.
 הלבנת שער: בכת"י ב: הלבנונית.
 חו"ב דע"י: בכת"י ב: חו"ג דע"י.
 וכמ"ש במ"א בענין לאו שקודם להן: ראה
 לקו"ת פקודי שם ה, ד, ו, ד. וראה גם תו"א
 ויחי נב, ד. בשלח סב, א.

כי זהו הכלל שכל הגבוה יותר יותר יוכל
 לבוא למטה: ראה בארוכה (וגם בהמשלים ע"ז
 שנת' לקמן): ראה גם שערי אורה לאדהאמ"צ
 נח, א ואילך. סה, א ואילך. וראה תו"ח בראשית
 כה, א ובהמ"מ שם.
 מ"ש באוה"ח בטעם הענין מה שהאר"י הוא
 חי' טמאה: בפ' אחרי יז, ד (ד"ה ונראה). וראה
 גם תו"א וישלח כה, ג. לקו"ת שה"ש שם ט, ד.
 פני אר"י להימין: ע"פ יחזקאל א, י.

דא"א כו' וז"ש ושער רישי' כעמר נק' כו', ואמנם הפסוק מדבר בע"י עצמו וכמ"ש וע"י יתיב לבוש' כתלג חיור ושער רישי' כו' וקאי על בחי' ע"י דשער רישי' כעמר נק' ולפי"ז בחי' חו"ג דא"ק מאירי' בגלגלתא דע"י וז"ש דשער רישי' דע"י כעמר נק' להיות שרש קבלתו רק מבחי' צומח דחי סתם [שבא"ק ועד"ז עד רום המעלות גם בבחי' דצח"מ שבג"ר דא"ק כו' וד"ל] והיינו רק בבחי' צומח דחי סתם] שהוא בחי' המדות דחו"ג דע"י בלבד אבל ג"ר דע"י או ג"ר דא"ק הנ"ל גם בחי' צומח שבחי' שבחו"ב דע"י הנ"ל בא"א הוא נעלה ומרומם מכל האצ"י גם מבחי' י"ג מדה"ר שהרי שרש י"ג מדה"ר אינו נמצא בצומח שבחי' שבא"א וגם הרי בחי' גלגלתא דא"א מקבל רק מבחי' חו"ג דע"י כנ"ל וזהו המתנשא מימות עולם פי' מבחי' ז"ת דע"י שמלוכב בגלגלתא ומוחין סתימאה דא"א וע"כ נק' ע"י כידוע וכמ"ש בזהר דרישי' דע"י מובדל ומרומם בלי התלבשות כלל להיות מקור לנאצלים ונחשב מסוף העולם הא"ס כידוע וד"ל.

ומעתה יש לתרץ הקושיא דלעיל במה שסותר פסוק דשער רישי' כעמר נק' למ"ש קווצותיו שחורות כו', ומה דמשני כאן בא"א כאן בז"א שהן ב' מיני מדות הנ"ל הוא גופא יש להבין למה זה לבן וזה שחור כו', אך הנה יש להקדים תחלה בשרש ענין המצות דהנה שורש התו"מ רק מבחי' רצון וחכמה דא"א שנק' גלגלתא ומוחא [ומשם הן תרי"ג ארחין שבז"א כו'] ששרשן רק מבחי' חו"ג דע"י כנ"ל אבל בחי' ג"ר דע"י למעלה משורש התו"מ ושם נאמר אם צדקת מה תתן לו כו', והטעם הוא כי שרש התו' מח"ע דאורייתא מח"ע נפקת והיינו מבחי' ח"ס דא"א ויורדת משם בבחי' נובלות שהוא בחי' צומח דחי שבכתר כנ"ל שהוא רק בבחי' המדות הכלולות בח"ס כמו מזל ונוצר חסד כו', ולזה אמרו דנובלות חכמה שלמעלה תורה כי הרי כל עיקר התורה הוא בבחי' המדות להבדיל בין טמא כו' רק שבחכמה אתברירו והוא רק בחי' הנובלות דח"ע שמתלבש במדות כנ"ל, וכמו"כ ענין המצות שהוא בחי' רצון עליון המורכב בח"ס כו', וגם בחי' שער רישי' כעמר נק' הנ"ל שרש הראשון של המצות הוא רק מבחי' חו"ג דע"י כנ"ל, אבל בחי' חב"ד דע"י למעלה מהיות מתלבשים בתו"מ וכמ"ש המתנשא מימות עולם כנ"ל וד"ל.

שבא"ק ועד"ז . . צומח דחי סתם: שורות אלו ניתוספו מכת"י ב.
אינו נמצא: בכת"י ב: אינו אלא.
המתנשא מימות עולם: נוסח ברכות ק"ש.
וכמ"ש בזהר דרישי' דע"י: ראה זח"ג רפח, א.
ונחשב מסוף העולם הא"ס כידוע: ראה ע"ח שער דרושי אבי"ע (שמ"ב) פ"א. סה"מ תקס"ב ח"א ע' יז (בשם עמה"מ). ובכ"מ. וראה מאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' ד (ובהמ"מ שם).

ומשם הן תרי"ג ארחין שבז"א: ראה לקמן פיסקא: באד"ר דתרי"ג ארחין.
אם צדקת מה תתן לו: איוב לה, ז.
דאורייתא מח"ע נפקת: זח"ב סב, א. פה, א.
קכא, א. זח"ג פא, א. קפב, א. רסא, א.
דנובלות חכמה שלמעלה תורה: ב"ר פי"ז, ה.
שבחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ובכ"מ.

בבחי' לידה להיות בבחי' בריאה ומהות בפ"ע ונק' נפש ונשמה האלקית שכלולה מפרצוף שלם במוחין ומדות בפ"ע, כמשל הילד שיצא לאויר העולם כנ"ל וכמו בולד גשמי שמלמדין אותו כל התורה בבטן אמו ואח"כ צריך ללמוד ביגיעת עצמו כו' כך הנשמה מלמדין אותה כל התורה עילאה דאצ"י בהיותה בכינה דאצ"י בבחי' עיבור ואח"כ משגת בהשגת עצמה כו'.

והנה הנשמות בעודן בבחי' האצ"י ממש כנ"ל נק' בנות ירושלים פי' ירושלים יראה שלום הוא בחי' בינה ומל', ירושלים שלמעלה וירושלים שלמטה, ששם בחי' התגלות שלימות העליון שנק' שלימותא דכולא כו', וע"כ גם הנשמות שניזונים מאימא כו' כנ"ל נק' בנות ירושלים שמקבלים היראה בבחי' שלימות דא"ס כו' משא"כ הנשמות שיוצאות בבחי' לידה במהות בפ"ע כנ"ל אין היראה שלהם בבחי' השלימות דא"ס מאחר שנעשי' בבחי' יש נפרד בהשגת עצמן שהן מוגבלים מאין ליש כו' אלא הן נק' כלה מלשון כלתה נפשי כמו מתי אבוא ואראה כו' שעדיין לא ראה רק שמצפה לראות כו' כך כל השגות הנשמות שבבחי' לידה א"א ששיגו ויראו במהות אא"ס כמו שהן משיגים בהיותם כלולים באימא עילאה כו' רק מרחוק ה' נראה להם כמ"ש צמאה לך נפשי מתי אבוא כו', ע"כ יש להם בחי' כלות הנפש בתשוקה מרחוק בלבד כו' כי כל תשוקה אינה אלא מרחוק כי כאשר כבר בא והשיג הדבר אשר אליו יכסוף לא שייך בחי' כלות הנפש בתשוקה כידוע, וע"כ נק' כלה.

ומזה יובן בכללות נש"י שכאשר נולדו מאין ליש מאצ"י לבי"ע שאז הן בבחי' נפרד מאין ליש אז נק' כלה והקב"ה נק' חתן כמו במ"ת שנאמר וביום חתונתו כו' שהקב"ה נק' חתן וכנ"י נק' כלה והוא בחי' משפיע ומקבל שהקב"ה השפיע את התורה לבני"ו ובני"י נק' בחי' מקבל שקבלו את התורה ממנו כו' וד"ל.

שמלמדין אותו כל התורה: נדה שם.

פי' ירושלים יראה שלום: כ"ה בכת"י א.
ובכת"י ב: יראה שלם. וכ"ה בב"ר פנ"ו, י, ובתענית טז, א בתוד"ה הר: יראה שלם. וכ"ה בשאר מקומות בדא"ח (וכ"ה גם בנו"א של המאמר שלפנינו, בס' מאמרי אדה"ז כתובים ח"ב ע' סד. וכ"ה בד"ה שחורה בלקו"ת שה"ש ו, ג, ז, ב. במאמרי אדהאמ"צ נ"ך ע' רלב).
אולם כהגירסא, "יראה שלום" נמצא בילקו"ש תהלים רמז תתי. ובלקו"ת פ' ראה לא, ג ז"ל:
בירושלים יראה שלם אך עוד יש לפרש פי' שלם ג"כ לשון שלום וכמ"ש בת"י ע"פ שובי שובי השולמית דהיינו ירושלים וכן פי' הראב"ע והרד"ק בשרשים סוף שרש שלם דהשולמית היינו בירושלים הנק' שלם והרי במדרש שה"ש פירשו השולמית לשון שלום,

וגם בלא"ה ענין שלימות שייך לענין שלום כמו שפרש"י פ' וישלח בפסוק שלמים הם אתנו בשלום ובלב שלם ובפ' ויקרא בפסוק ואם זבח שלמים פרש"י שמיטלין שלום בעולם ובזח"ג ויקרא (די"ב ע"ב) פירשו לשון שלימות ולשון שלום וע' בזח"א קע"ב סע"ב ע"פ ויהי בשלם סוכו. ע"כ.

נק' כלה מלשון כלתה נפשי: תהלים פד, ג. ראה גם תו"א שמות (בהוספות) קו, א. לקו"ת במדבר ח, ב. שה"ש א, א. ובכ"מ.
מתי אבוא ואראה: תהלים מב, ג.
צמאה לך נפשי: ע"פ תהלים שם. ותהלים סג, ב.

וביום חתונתו כו' שהקב"ה נק' חתן וכנ"י נק' כלה: שה"ש ג, יא. תענית כו, ב. וראה גם לקו"ת ברכה צג, סע"ד ואילך.

שבחי' המדות שבכתר שנק' צומח סתם הוא למטה גם מבחי' המדות הכלולים בשכל הכלול בח"ס [שנק'] צומח שבח"י עכ"פ וכערך ההפרש בין צומח סתם לגבי צומח שבח"י וד"ל. ועוד ודאי יש כפרש בין צומח שבח"י דבהמה כצמור הכבש לצומח] דחי שבמדבר, ומלבד ערך ההפרש צומח דשערות לגבי צומח של המדות והשכל שהצומח דשערות הוא מבחי' חיצוניות דחיצוניות הצמיחה דשכל ומדות וכמ"ש במ"א באריכות וד"ל, כי בחי' החי דבהמה אין לו ערוך כלל לבחי' החי שבמדבר שהוא בבחי' החכ' כנ"ל ובפרט בבחי' חי שבכתר שהוא עיקר בחי' המדבר בכלל כלל.

ולפי"ן מ"ש למעלה בבחי' א"א דשער רישי' כעמר נק' בבחי' צומח דשערות הוא בבחי' צומח שבחי שבכתר דהיינו מבחי' מותרי המוחין דא"א הנק' ח"ס הבא בבחי' צמיחה לחוץ ואמנם הוא צמיחה גשמי שמקבלת מצמיחה רוחני' דהיינו בחי' צומח דשכל ומדות הכלולים בח"ס זה כו' כנ"ל. אך מה שהמשיל לעמר נק' שהוא צומח שבחי סתם הרי מורה על בחי' חי סתם שבחכ' דהיינו לא בבחי' המדות שהם כלולים בח"ס שהוא שכל הכלול בו שנק' מדות שבשכל אלא מבחי' המדות סתם שנק' צומח סתם שבכתר, וזה א"א לומר כלל משום דבחי' המדות סתם דא"א הן המלוכשים בנאצלים אור אבא מלביש לחסד דא"א ובינה לגבורות דא"א כו' כידוע, אבל בחי' השערות ד"ג ת"ד כמו מזל ונוצר וכה"ג הרי הוא למעלה מבחי' חו"ב דא"א כי הוא בא מבחי' מותרי ח"ס העצמיים, וכמ"ש במ"א בהפרש שבין אבא יונק ממזל הח' למה שאור אבא מלביש לחסד דא"א שהיניקה ממזל הוא למעלה הרבה וכמ"ש הכל תלוי במזל אפילו ס"ת שבהיכל שהוא יחוד מוחין דא"א שמקבלים מן ב' מזלות דנוצר ונק' כנ"ל, וא"כ איך אפשר לומר שעמר נק' זה הוא נמשך מבחי' צומח סתם אלא בהכרח לומר שהוא בא מבחי' צומח שבחי דח"ס העצמי דהיינו מבחי' המדות שבשכל הכלול בח"ס וכמו מזל ונוצר חסד זהו מבחי' המדות הכלולים בשכל שכלול בח"ס זה כו' כנ"ל.

ולפי"ן י"ל למה נמשל עמר נק' בצמר החי סתם אך הענין הוא דודאי זה אמת ד"ג מדה"ר רחום וחנון ונוצר וחסד וכה"ג הן מבחי' המדות שכלולים בבחי' צומח שבחי שבכתר כנ"ל אבל יש הפרש בין צומח ד"ג ת"ד ששרשם רק בחסד דא"א לבחי' שער רישי' דא"א שנק' גלגלתא דא"א שמקבל מבחי' המדות חו"ג דע"י כידוע דחסד דע"י מאיר בגלגלתא דא"א וגבורה דע"י בבחי' מוחא סתימאה

תקסח. לקו"ת אמור לט, ד. ביאורו נשא פט, ב. שער היחוד לאדאמ"צ קכו, א ואילך. תו"ח שמות (הוצאת תשס"ג) ח"א פט, ב (ובהוצאה הקודמת קכו, א) קלא, א (קסה, א), ר, א (רפו, ב) ועוד.
 שאור אבא מלביש לחסד דא"א: ראה ע"ח שער או"א (שי"ד) פ"א. ובכ"מ.

שנק' צומח . . כצמר הכבש לצומח: שורות אלו ניתוספו מכת"ב.
 חו"ב דא"א: בכת"י ב: המדות דחו"ג דא"א. וכמ"ש במ"א בהפרש שבין אבא יונק . .
 למה שאור אבא מלביש: ראה ס' מאמרי אדה"ו תקס"ח ח"א ע' רסג. סידור עם דא"ח רצה, ג. מאמרי אדה"ו ע"ה ת"א ח"א ע' קכו ואילך. ח"ב ע'

ואמנם הנה מובן מכ"ז דגם דבנות ירושלים הן במעלה יתירה מנשמות שבבחי' לידה מטעם הנ"ל, מ"מ יש יתרון מעלה בנשמות שהן במהות בפ"ע שנק' כלה שהן בחי' מקבל לקבל אור השפע מעצמות אא"ס שבחכ' כמו במ"ת שירד אור השפע מאא"ס שבח"ע לכנ"י שנק' כלה כמו הכלה גשמי' שיש לה בחי' בית קיבול לקבל את השפעת התורה משא"כ נשמות דאצי' שנק' בתולות או בנות ירושלים בהיות שאין בהם בחי' כלי לקבל וע"כ נק' ג"כ עלמות ע"ש בחי' העלם שאינם יכולים לקבל [וגם שבעיבור מלמדין אותו כו' זהו רק בבחי' ההעלם המקיף שהרי שוכח מיד שסטרו על פיו] וכמ"ש בתולות אחרי' כו' אבל הנשמות שירדו מאצי' לבי"ע בבחי' יש בפ"ע גם שרחוקים מהארת אא"ס שבאצי' כנ"ל אשר ע"כ יתכן בהם בחי' התשוקה כו' כנ"ל מ"מ בזאת יתרון מעלתם על שהם בחי' מקבל לקבל כל השפע כו'.

וראי' לזה הוא ממה שמצינו שהנשמות בג"ע לומדים כל התורה כולה כמו בעובדא דרבכ"נ שנחלקו במתיבתא אם בהרת קדמה לשער לבן כו' וכן בכל דיני ההלכות לומדין הנשמות רק שיש הרבה חלוקי מדריגות בזה בכל עולם לפי מה שהוא כי התורה באה בהתלבשות בכל עולם לפי מדריגתו כידוע שיש תורה דבריאה ותורה דיצי"א כו' ובכל עולם כמה מדריגות חלוקות עד עולם שלנו שנתנה לנו תורה בגשמיות, ובכל עולם כל התורה כולה מקבלים הנשמות בבחי' הרוחני' של הגשמי' כמו ענין הלכות נגעים שלומדים הנשמות בג"ע דבי"ע כו' שא"ז רק בבחי' הרוחני' דנגעים הגשמי' כמ"ש במ"א, אבל בנשמות דאצי' שנק' בנות או עלמות ובתולות כו' אין להם בחי' כלי קבלה לקבל מבחי' מ"ה דאור אבא כו' כמו הנשמות שבבי"ע שנק' בעולות כמ"ש כי בועליך עושיך כו' ואין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי בביאה ראשונה כו' שזהו במ"ת שהי' כמו יחוד חתן וכלה כידוע וד"ל.

וזהו שחורה אני ונאווה כו' כנס"י אומרת לבנות ירושלים שהן בבחי' האצי' שחורה אני בירידתי לבי"ע בבחי' נפרד כו' בבחי' לידה כנ"ל. והטעם לבחי' שחרות הזאת הנה יובן מבחי' לידת הנשמות בעוה"ז דנר הוי' נשמת אדם ומנשמה פרטית יוכלו להבין בבחי' נשמה כללי' דכנ"י שנולדי' מבחי' מל' כו'. דהנה כתיב לפתח חטאת רובץ ויש להבין מהו לפתח. אך הנה אמרו רז"ל דהיצה"ר מתלבש מיד

ותורה דיצי"א: בכת"י ב: ותורה דאצי'.
 בבחי' הרוחני' דנגעים הגשמי' כמ"ש במ"א: לקו"ת תוריע כב, סע"ב ואילך. וראה בהמ"מ שם.
 כי בועליך עושיך כו' ואין האשה כורתת ברית: ישע"י נד, ה. סנהדרין כב, ב.
 נר הוי' נשמת אדם: משלי כ, כז.
 ג' שותפים: נדה, לא, א. ובכ"מ.
 לפתח חטאת רובץ: בראשית ד, ז.
 אמרו רז"ל דהיצה"ר מתלבש מיד: ירושלמי ברכות פ"ג ה"ה. זח"א קעט, ב. ובכ"מ.

שנק' בתולות: ראה לקו"ת שה"ש ו, ג: „ונקראו בנות ירושלים בבחי' בתולות אחרי' רעותי' מובאות לך" (ראה הלן בסמוך). וראה גם תו"א ויחי מט, ב. לקו"ת שה"ש שם ת, ד. מג, א. ובכ"מ. וראה גם עמוס ה, ב. איכה ב, יג.
 נק' ג"כ עלמות: שה"ש ו, ח.
 בתולות אחרי': תהלים מה, טו.
 שנחלקו במתיבתא אם בהרת: בי"מ פו, א.
 כידוע שיש תורה דבריאה: לקו"ת להאריז"ל ר"פ בראשית. וראה סה"מ תרצ"ו ע' 10. סה"מ ה"ש"ת ע' 68. וש"נ.

כנשמה האלקי' בצאתה לאויר העולם (כי בבטן אמו גם שכבר מלוכשת נשמה בגוף כי ג' שותפים כו' אבל אין יצה"ר שולט כלל וכלל וז"ש מי יתנני כירחי קדם כו' ומ"ש בחטא יחמתני אמי היינו נפש דנוגה דמצד האב ואם כו') וזהו לפתח דוקא חטאת רובץ לפתח הרחם מיד שנפתח ונוולד הולד ויצא לאויר העולם מיד חטאת רובץ שם להלביש לנשמה האלקי' ולהכתירה מכל צד וכמו רשע מכתיר את הצדיק כקליפת האגוז כו' והיצ"ט אינו בא עדיין עד היותו בן י"ג שנה כידוע. מזה יובן ג"כ בבחי' לידת הנשמה למעלה בכללות נש"י דמיד שנולדים לפתח חטאת רובץ דהיינו לבחי' פתח הרחם דנוק' דז"א כשנפתח להוליד נשמות מאין ליש שם חטאת רובץ בחי' נוגה להלביש הנשמות כו' וד"ל.

אך הנה יש בזה חילוקי מדריגות בכל עולם לפי מה שהוא דבעולם הבריאה בחי' נוגה שבו רובו טוב ומעוטו רע ע"כ בחי' לבוש דנוגה שמלביש לנשמות דבריאה אינו לבוש גס כ"כ כי רובו טוב כו' וביצירה בחי' נוגה מחצה טוב ומחצה רע ובעשי' רובו רע כו' וידוע שבכל עולם מג' עולמות יש התכללות מבי"ע וא"כ גם נשמות דעשי' יש בהן ג' מדריגות ונחלקים לרבבות מדריגות ע"כ יש נשמות רבות דעשי' שיצה"ר שלהם אינו רע כ"כ ויש נשמות שיצה"ר שלהן רע ביותר כו' ודרך כלל מי שיש לו נשמה דבריאה בחי' נוגה שבו רובו טוב כו', וכן דרך כלל נחלקים לג' מדריגות נשמה רוח נפש, נשמה בבריאה ורוח ביצ' כו' ויש נר"ג בכל עולם כו'.

אך לפ"ז לא יתכן מ"ש כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו שהרי מי שנשמתו מעולם יותר עליון גם יצה"ר שלו אינו רע כ"כ כו'. אך הענין הוא דכל מגמתו של היצה"ר הוא לטמא את הקדוש והטהור ביותר כמשל הגנבים שודדי לילה שאינם מוסרים נפשם רק במקום שיש הון יקר כו' וע"כ תשוקתם לידבק דוקא בנשמות הגבוהות ביותר, ומ"ש לפתח חטאת רובץ היינו כאשר הנשמה באה בהשתלשלות מבריאה ליצירה עד שנולדה בעוה"ז או יצרו גדול דנוגה דעשי' וחטאת העשי' רובץ לפתח דלידת הנשמות בעולם העשי' גם באותן שמקורן בבריאה כו' או פי' יצרו גדול כוונתו בנוגה דבריאה כו'. והנה שכנ"י אומרים שחורה אני מטעם הנ"ל מ"מ נאווה אני יותר משום דירידה צורך עלי' הוא כידוע, ולהבין זה י"ל תחלה מ"ש לבושי' כתלג חורר ושער רישי' כעמר נק' וכתוב קוצותיו לתלמים שחורות כעורב כו' ומשני באד"ר לא קשי' כאן בא"א כאן בז"א כו'.

ח"ד ע' א'תצג.
נשמה בבריאה ורוח ביצ' כו': ראה ת"ז תכ"ב (סח, ב).
כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו: סוכה נב, א. וראה עוד על מארו"ל זה בס' מאמרי אדה"ז על מארו"ל ע' פה. ובמ"מ שם.
לבושי' כתלג חורר: דניאל ז, ט.
קוצותיו לתלמים: ש"ה ש, יא.

מי יתנני כירחי קדם: איוב כט, ב.
בחטא יחמתני אמי: תהלים נא, ז.
רשע מכתיר את הצדיק: חבקוק א, ד.
והיצ"ט אינו בא עדיין עד היותו בן י"ג שנה כידוע: ראה גם שו"ע אדה"ז או"ח מהדו"ק ס"ד ס"ב, ובמ"מ שם.
דבעולם הבריאה . . . רובו טוב ומיעוטו רע: ראה ע"ח שער ק"ג (שמ"ט) פ"י. וראה במ"מ בס' מאמרי אדה"מ"צ דברים ח"ג ע' תתלג.

הוא צומח שבחי, ואפשר הגידול בשכל אינו רק בשכל שבמדות אבל עצם השכל שמתרבה הוא שנמשך מלמעלה מן ההעלם דמקיף דל"מ דצלם כמ"ש במ"א בענין הריני כבן ע' שנה, ובחי' הכתר נק' בחי' מדבר ששם מקור החכמה כו' ולמעלה הוא בחי' א"א דאצי' בחו"ב שבאצי' בחי' ח"י, וז"א דאצי' בחי' צומח ובחי' המל' הוא בחי' דומם כנ"ל, וכמ"כ ד' עולמות אבי"ע אצי' מדבר בריאה חי (והוא בחי' מט"ט ב' שתין גימטריא חי ומט"ט דיצי' בלא יוד כו' ועל שניהם אומר חי חי הוא יודוך כו') ויצי' צומח ועשי' דומם ומ"ש אנוש כחציר ימיו בבחי' צומח דקטנות וגדלות במדות ובשכל קאי במט"ט דיצי' בבחי' מדות ובמט"ט דבריאה הוא בבחי' המוחין כו' וכמ"ש נער הייתי גם זקנתי כו' שרו של עולם אמרו, דקוב"ה שהוא בחי' ז"א דאצי' מי איכא זקנה קמי' דהרי מל' דאצי' הוא שנעשה בחי' ע"י לבריאה כו' וכמ"ש במ"א וד"ל.

והנה כמ"כ יש ד' מדריגות דצח"מ הנ"ל גם בבחי' הכתר שהוא בחי' א"א להיות שכלול גם הוא מע"ס כידוע ובחי' המל' שבו נק' בחי' דומם שבכתר ובחי' המדות שבו נק' בחי' צומח ובחי' חו"ב שבכתר נק' בחי' חי שבכתר ובחי' כתר שבכתר הוא בחי' מדבר כו'.

והנה מבואר למעלה שיש מציאות שכל ומדות בלמעלה מן השכל והרי כמו שיש מדות בשכל הגלוי כוללים בהעלם כנ"ל כך יש בשכל הכלול בלמעלה מן השכל ג"כ בחי' המדות ושניהם נק' בחי' צומח שבחי' שבבחי' הכתר דהיינו עצם בחי' שכל שכלול בבחי' *ויק בחי' חי שבכתר כמ"ש והחכמה תחי' כו' בחי' ח"ס שבכתר שנק' חכמה שבכתר כידוע ובחי' השכל שכלול בו בח"ס שממנו מקור התהוות שכל הגלוי דאל"כ לא הי' התהוות השכל כלל מלמעלה מן השכל כו' הוא ג"כ בחי' צומח שבחי' וכן המדות שכלולים בשכל זה כמו התינוק שגדל שכלו מלמעלה מן השכל וכן מדות שבשכל זה עם מדותיו שכולם גדלים וצומחים מעט מעט כנ"ל ונמצא

שער האותיות את א' (פתח ו' דרך ד' – לה, ב). ביארו"ז וישב כג, ד. ובכ"מ.
אנוש כחציר ימיו: תהלים קג, טו. וראה זח"ג ריו, ב (דכתוב זה קאי על מט"ט). וראה לקו"ת ש"ה"ש כה, א. ובכ"מ.
נער הייתי גם זקנתי כו' שרו של עולם אמרו: תהלים לו, כה. יבמות טז, ב ותוס' שם. וראה גם שער היחוד קמה, ב. שערי אורה טו, ב. שערי תשובה כט, ב. וע"ש בהמ"מ.
מי איכא זקנה: יבמות שם: נער הייתי גם זקנתי מאן אמרי' אילימא קוב"ה מי איכא זקנה קמי' כו'.
שכלול בבחי' ויק בחי': בכת"י ב: שכלול בכתר נק' בחי'.

דמקיף דל"מ דצלם: ראה בלקו"ת תצא לו, ג ואילך: למ"ד מ"ם מקיפים ומ"ם הוא אור פנימי כו'. ע"ש בארוכה (ומציין שם לע"ח ולמבו"ש).
כמ"ש במ"א בענין הריני כבן ע' שנה: ע"פ ברכות יב, ב. כת, א. ראה גם תו"א בהוספות קכד, א. תו"ח לך לך צ, ב. פיה"מ לאדה"מ"צ מו, ד. סז, ד. ובכ"מ. וראה לקו"ת ש"ס להאריז"ל מס' ברכות.
והוא בחי' מט"ט ב' שתין גימטריא ח"י: ראה גם תו"א יתרו עב, א. מאמרי אדה"ז תקס"ט ע' קפ. אוה"ת בראשית כרך ג' תפג, ב. המשך תער"ב ח"ג שם ע' א'תמו (בשם זוהר הרקיע).
ומט"ט דיצי' בלא יוד: ראה ס' שערי ג"ע

וביאור הדברים הנה יש להבין תחלה ענין א' שנראה כסותר לכאורה והוא במה שאמרו בבחי' י"ג מדה"ר אל רחום כו' אך אפיים ורב חסד כו' שהן בבחי' י"ג תקוני דיקנא דא"א כו' וא"כ בחי' המדות כמו רחום וחסד וכה"ג הוא שנמשך מבחי' שערות דדיקנא ובמ"א אמרו דאור אבא יונק ממזל הח' ונוצר כו' א"כ הרי החכמה מתהווה מבחי' שערות דדיקנא וידוע דהחכ' מקור המדות כי החסד אינו רק בחי' ענף החכמה כנראה בחוש שמן השכל דוקא נמשך התפעלות החסד והדין וכל המדות כי כל המדות כולן הן למטה מן השכל ולא עוד אלא שנולדים ונמשכים מן השכל דוקא כו', כמ"ש לפי שכלו יהולל איש כנראה בתינוק קטן ששכלו קטן מדותיו קטנים וכשיגדל שכלו נגדלו מדותיו וא"כ איך אמר דהמדות רחום וחנון ורב חסד וכה"ג הן נמשכים מבחי' א"א שמשם נמשך מקור לחכמה והוא מזל הח' ונוצר כו' מאחר שהמדות נולדים מן החכמה איך יתכן שיהי' מקור א' לחכמה ומדות ולא עוד אלא שמקור המדות קודם למקור החכמה שהרי מקור המדות רחום וחנון כו' הן קודמין למזל נוצר חסד שהוא מקור החכמה כו' איך יהי' הטפל קודם לעיקר כו' אך התירוץ הוא כמו שתי' בענין ב' פסוקים הנ"ל דסתרי אהדי כאן בא"א כאן בז"א וכך גם כאן הוא התירוץ דב' מדות יש א' בבחי' א"א והן רחום וחנון כו' ומשם נמשך מקור לחכמה והוא כמו מזל ונוצר כו' והב' מדות דז"א שלמטה מן החכמה כנ"ל וכמ"ש בזוהר דאית חסד ואית חסד כו'. וביאור הדברים הנה באמת בהכרח לומר שיש מציאות מדות כמו רחום וחנון כו' גם בבחי' א"א שהוא בחי' הכתר שלמעלה מן החכמה כי הנה מאחר שאנו רואים שהמדות נולדים ונמשכים מן השכל א"כ וודאי מוכרח שיש בחי' מציאות המדות בשכל עצמו ג"כ טרם התמשכותם לבוא לידי גילוי מדות בהתפעלות בלב כי הן כלולות ונעלמות בשכל עצמו, שאם לא הי' בחי' מציאות מדות בשכל כלל לא הי' מציאות גילוי מדות בלב כלל וכמו שנראה בחוש שיתפעל אדם בשכל באיזה אהבה לדבר מה כמו שמשכיל באיזה דבר טוב כמו איזה מו"מ וכה"ג שאנו רואים שמתפעל בשכל לאהוב דבר המו"מ וכיוצא ואח"כ נולדה אהבה זו בגילוי בלב וכך כל המדות כלולות בשכל רק שהן בטילים ונעלמים בשכל ונק' מדות שבשכל והוא בחי' ז"ת דבינה או חכמה, וכמו"כ בהכרח לומר בהתהוות השכל מלמעלה מן השכל שיש במקור השכל ג"כ מציאות שכל רק שכלול ונעלם שם בבחי' ביטול והתכללות כו' דאל"כ לא הי' התהוות השכל כלל מלמעלה מן השכל שיש במקור השכל ג"כ מציאות שכל רק שכלול ונעלם שם בבחי' ביטול והתכללות וכו' דאל"כ לא הי' התהוות שכל כלל מלמעלה מן השכל וא"כ כמו שיש שכל בלמעלה מן השכל, ומדות אלו אשר בלמעלה מן השכל הוא למעלה מבחי' החכ' והשכל שנמשך מלמעלה מן השכל עד שלא נמשך מהם רק בבחי' שיערה בעלמא והוא מזל הח' ונוצר חסד שחסד זה הוא בחי' המדות שלמעלה מן החכמה וממנה

ובמ"א אמרו דאור אבא יונק ממזל הח' ונוצר: ראה זחי"ג רפט, ב. ע"ח שער הכללים פ"ה. שער א"א (שי"ג) פ"ט. שער או"א (שי"ד) פ"ג. פ"ח. ועוד.

לפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח.
הכל תלוי במזל אפי' ס"ת שבהיכל: ראה זח"א קלד, א. וראה לקו"ת תצא לו, ב. ובמ"מ בס' מאמרי אדה"ז עה"ת ח"א ע' קכו.

נמשך מקור לאור החכמה וזהו דאור אבא יונק ממזל הח' וכמו"כ הרי אמרו הכל תלוי במזל אפילו ס"ת שבהיכל שהוא בחי' יחוד דא"א ס"מב' מזלות דנוצר ונקה כידוע וד"ל.

ולהבין ביאור הדברים הנה יש להבין תחילה ענין הידוע שיש ד' מדריגות דצח"מ בכל עולם מד' עולמות כמו שבועולם העשי' יש ד' מדריגות דצח"מ, כך בעולם היצי' ובעולם הבריאה וגם בעולם האצי' יש ד' מדריגות דצח"מ בחי' דומם שבאצי' כמו אבן וכה"ג הוא בחי' המל' שנק' דומם בערך המדות כמ"ש אבן מאסו הבונים א' ב"ן כו', והוא בחי' אותיות הדבור שנק' אבנים כמ"ש בס"י ה' אבנים בונות ק"ך בתים כו' ובחי' צומח שבאצי' הוא בחי' המדות כמ"ש כי האדם עץ השדה בחי' המדות דאדם הן בחי' צומח כצומח שבועץ, שהרי אנו רואים שהמדות נגדלים ונצמחים מעט מעט כמו התינוק מדותיו קטנים וכשיגדל יגדלו המדות כמ"ש לפי שכלו יהולל איש כמ"ש במ"א, ומאחר שיש בהן בחי' קטנות וגדלות נק' בחי' צומח כו', אבל בחי' חו"ב נק' ח"י כמ"ש והחכמה תחי' כו', (והבינה נק' חיים בחי' התפשטות החיים והחכמה נק' חי בעצם שממנו התפשטות החיים וכמו עץ החיים שהוא בחי' החכמה דוקא ע"כ אין שם הסתעפות למות כמ"ש ימותו לא בחכמה כו' ובינה נק' אלקים חיים כו' כידוע) ומ"ש חי חי הוא יודוך הן ב' פעמים ט"ס דאורי' ואו"ח שבחו"ב כמ"ש בזוהר בפ' ובניהו בן איש חי כו' ולפעמים חי הוא ביסוד דאבא או יסוד ז"א וגם שאנו רואים שיש בחי' הצמיחה מקטנות וגדלות גם בחכמה כמו בתינוק ששכלו קטן וכשיגדל יוגדל ויצמח שכלו כו', א"ו בחי' צומח לבד אלא בחי' צומח שבחי' עצמו שלמעלה מבחי' צומח דמדות שבחכמה שנק' גם

דאוא"ס: כ"ה בכת"י המעתיק, ואוצ"ל:
דא"ו.א.
אבן מאסו הבונים א' ב"ן: תהלים קיח, כב.
וראה גם תו"א משפטים עז, ג. לקו"ת ברכה צט, ד. ס' מאמרי אדה"א'צ בראשית ע' שנט.
במדבר ח"א ע' קסא. דברים ח"ב ע' תרכט. ח"ג ע' תשצב. שערי אורה נא, ב. ובכ"מ.
א' ב"ן כו': ראה תניא שעיהוה"א פ"ז (פד),
ב) ובליקוט פירושים ומ"מ (חיתריק) שם. ובמ"מ
בס' מאמרי אדה"א'צ במדבר שם, ודברים ח"ב ע' תמא.
ה' אבנים בונות ק"ך בתים: ס' יצירה פ"ד מ"ב.

כי האדם עץ השדה: שופטים כ, יט.
לפי שכלו יהולל איש כמ"ש במ"א: משלי יב, ח. וראה תניא אגה"ק ס"טו (קכג, א). תו"א ויגש מד, ב. בשלח סו, א. לקו"ת במדבר יז, ב. פינחס עז, ב. ובכ"מ.

כמ"ש והחכ' תחי': קהלת ז, יב. [בפסוק: החכמה, בלי וא"ו, אך כן הובא במקומות רבים במדרשים ובספרי ראשונים, ראה: תנחומא ויקהל ז. תקו"ז בהקדמה (טו, ב). רבינו בחיי בראשית ט, ז. תניא אגה"ק ס"טו (קכה, ב). ובכ"מ].
ימותו ולא בחכ' איוב ד, כא.
ובינה נק' אלקים חיים כידוע: ראה זח"ב סח, ב ובהגהות מהרצ"ו ואור החמה שם. ע"ח שער הצלם (שכ"ו) פ"ג. לקו"ת להאר"ז'ל עה"פ ירמ"י, י. סידור האר"ז'ל בברכת יוצר. ובכ"מ.
חי חי הוא יודוך: ישע"ל לח, יט. וראה שערי אורה ס, ב. עב, א. שערי תשובה מג, א. מאמרי אדה"א'צ דברים ח"ג ע' תתט (וש"נ). המשך תע"ר"ב ח"ג ע' א'תמו.

כמ"ש בזוהר בפ' ובניהו בן איש חי: שמואל ב כג, כ. זח"א ו, א. קסד, א. רז, ב.